

Grafična delavnica: Novoletne voščilnice v tehniki visoke jedkanice

France Mihelič – *Kresna noč I*, visoka jedkanica, 1953 (Umetnostna galerija Maribor)

Izdelava voščilnic v tehniki visoke jedkanice bo trajala tri do štiri ure. Prvi del bo namenjen kratkemu uvodu o zgodovini in tehniki jedkanice oz. visoke jedkanice, drugi del pa realizaciji motiva na matrici, risanju in jedkanju. V tretjem delu bo sledila priprava na tisk ter tiskanje manjše naklade. Velikost kovinske matrice bo omejena na dimenzijo približno 10 x 13 cm, tiskali bomo na format papirja A5.

JEDKANICA je grafična tehnika globokega tiska, ki jo izvedemo s pomočjo kemičnega procesa. Posluhuje se kemijske reakcije s topilom (raztopine kisline, železnega klorida, bakrenega di sulfata, itd.), ki zamenja fizično delo ustvarjalca s tem, ko jedka v vrisane pore plošče, v globino in širino. Zaradi tega je potrebno okside, ki nastajajo ob jedkanju, odstranjevati, da dosežemo željeno globino, kar pomeni posledično intenzivnost barvnega nanosa. V večini primerov se za matrico uporablja cinkova plošča, jedkamo pa z dušikovo kislino (HNO_3). Matrico je pred jedkanjem treba premazati z zaščitno plastjo, odporno na delovanje topila z obeh strani (asfaltni premaz), ki prepreči jedkanje vsepovprek. Ko se plast zaščitnega asfaltnega premaza posuši, je plošča pripravljena za vrisovanje motiva. Kjer želimo, da nam zjedka ploščo, z ostrim predmetom (iglo ali s čim drugim) odstranimo (z risanjem ali kakšnim drugim eksperimentalnim postopkom) asfaltni premaz, da se lahko prične kemična reakcija. Ko položimo ploščo v banjo s kislino, se začne jedkanje. Po končanem jedkanju odstranimo zaščitni premaz z ustreznim redčilom – tako je plošča pripravljena za nanašanje, oziroma vtiranje barve v izjedkane, poglobljene dele, ter čiščenje barve iz ne jedkanih predelov plošče. Po tem sledi tiskanje na ročni preši.

VISOKA JEDKANICA je v pripravi motiva na matrici popolnoma enaka klasični jedkanici, razlika je le v tem, da barvo nato nanašamo po principu visokega tiska. Z valjčkom nabarvamo ne jedkane površine in nato tiskamo. Razlika med jedkanico in visoko jedkanico v samem motivu je ta, da pri visoki jedkanici vrisani predeli ostanejo beli oziroma brezbarvni.